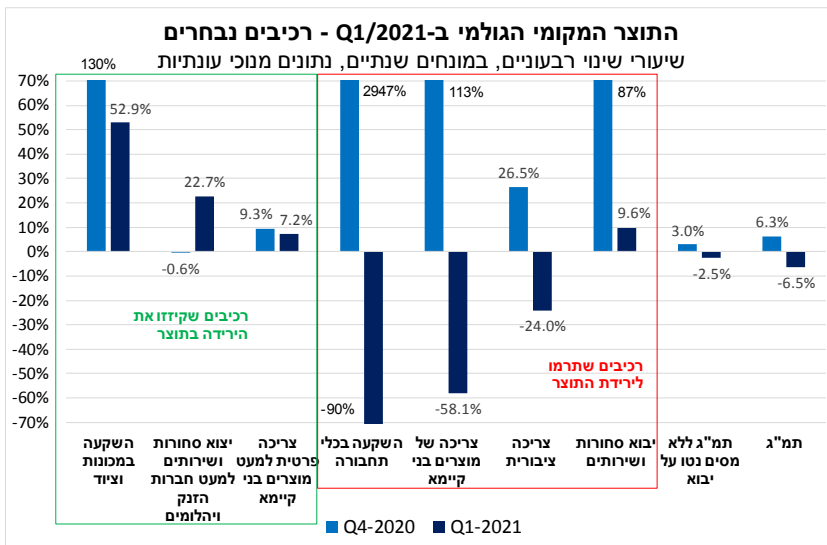

19/05/2021

השבוע במאקרו

ברביע הראשון של 2021 התוצר התכווץ בשיעור של 6.5% (במונחים שנתיים) בעיקר עקב ירידה חדה ברכישות של כלי רכב

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) פרסמה את האומדן הראשון של נתוני החשבונאות הלאומית לרביע הראשון של 2021. נתוני הצמיחה הפתיעו כלפי מטה, כשהתוצר המקומי הגולמי של ישראל ירד ב-6.5% (ריאלי, במונחים שנתיים, נתונים מנוכי עונתיות) לאחר שעלה בשיעור דומה ברביע הרביעי אשתקד.

בחינה מעמיקה יותר של הנתונים מעלה כי הירידה נבעה בעיקר בחלקה מסיבות טכניות. זאת, עקב ירידה חדה ברכישות של כלי רכב בראשית השנה, לאחר שעלו בחדות במחצית השנייה של 2020, על רקע הקדמת רכישות בשל עדכון נוסחת המיסוי הירוק בתחילת 2021, שהוביל להתייקרות במחירי כלי הרכב. התפתחות זו, הביאה לירידה ברכישות של כלי רכב פרטיים – מה שהוביל לירידה חדה ברכישות של מוצרים בני-קיימא, וכן לירידה בהשקעה בכלי תחבורה (כלי רכב לסקטור העסקי). לאור העובדה שהתרומה של סעיפים אלה לתוצר, מקורה בהכנסות המדינה ממסים על יבוא, ניתן לראות בתרשים המצורף ששיעור צמיחת התוצר ללא מסים נטו על יבוא ירד ב-2.5% לאחר שעלה ב-3% ברביע הרביעי אשתקד.

רכיבי פעילות נוספים שתרמו לירידת התוצר, הם: הצריכה הציבורית, גם עקב היעדר תקציב, וגם על רקע העובדה שהוצאות הממשלה גדלות בדרך כלל בסוף השנה ויורדות לאחר מכן בתחילת השנה העוקבת. יש לציין שבעת הנוכחית התנדדות בנתונים הייתה משמעותית מאוד ביחס לעבר, זאת ייתכן שבהשפעת הרכישות המואצות הקשורות בקורונה שהיו אשתקד; ויבוא הסחורות והשירותים, שהמשיך לעלות (כשהיבוא עולה התוצר יורד, כששאר הגורמים קבועים) לאחר שעלה בחדות ברביע הרביעי של 2020, זאת כפי הנראה כחלק ממהלך של חידוש מלאים (מה שתואם לגידול במלאי שנרשם ברביע זה). אלמלא הירידה ביבוא כלי הרכב כנראה שהיבוא אף היה גדל יותר.

כפי שניתן לראות בתרשים המצורף, **בסעיפים שאינם נוגעים לכלי רכב נרשמו עליות, ובהם: צריכה פרטית ללא בני-קיימא (לרבות צריכה שוטפת של שירותים), ציוד חשמלי וריהוט (בני קיימא אחרים), השקעה במכונות וציוד ייצוא סחורות ושירותים**. כך שניתן לומר שנתוני הצמיחה בחלקם הגדול היו חיוביים בסך הכול, וכן שמנועי הצמיחה העיקריים של המשק (צריכה פרטית ויצוא שירותים) ממשיכים להוביל את הפעילות הכלכלית. התפתחות זו מצביעה על המשך התאוששות המשק מהשפעות משבר הקורונה, זאת על אף שבמהלך חלק משמעותי מן הרביע הראשון של השנה המשק היה נתון בסגר כללי ("הסגר השלישי המהודק") שצומצם באופן הדרגתי לאחר מכן. לאור זאת, ניתן להעריך שהתוצר צפוי לעלות ברביע השני של השנה, במהלכו המשק פועל במתכונת רחבה הרבה יותר, זאת בהנחה שהאירוע הביטחוני הנוכחי (מבצע "שומר החומות") לא יאריך ימים, באופן שישבש את הפעילות הכלכלית ויפגע בצמיחת התוצר. על בסיס זה ובמבט קדימה, אנו מעריכים כי בתרחיש מרכזי, שנת 2021 תסתכם בצמיחה של 5.2% בתוצר המקומי, שיעור מתון יותר בהשוואה להערכת בנק ישראל לצמיחה של 6.3% (תחזית בנק ישראל מחודש אפריל 2021).

מדד אפרייל הפתיע מעט כלפי מטה על רקע ירידת סעיף הדיור; צפי לעליית מחירים במהלך 2021

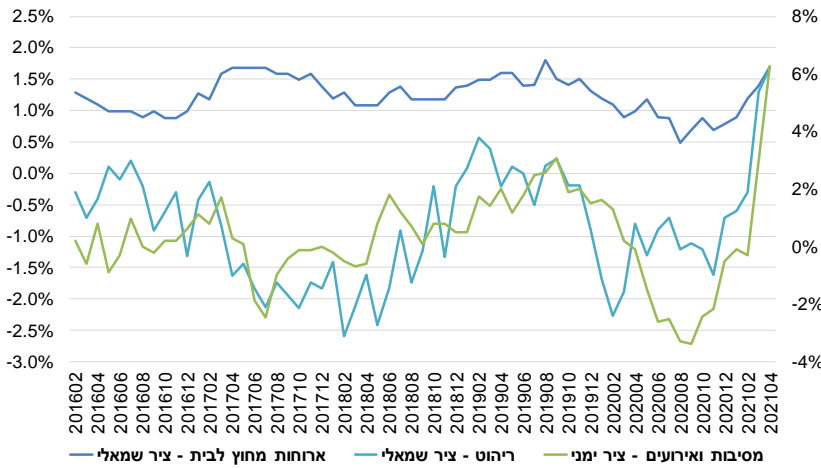
מדד המחירים לצרכן עלה בחודש אפריל ב-0.3%, שיעור עלייה מתון ביחס להערכות המוקדמות – תחזית הקונצנזוס הייתה לעלייה של 0.4%.

עליות מחירים נרשמו בסעיפי פירות וירקות, הלבשה והנעלה ומזון, זאת, בין היתר, על רקע עליית מחירי הסחורות בעולם והתייקרות עלויות הובלה העולמיות בעת האחרונה. יש לציין שגורמים אלה עשויים להמשיך להוביל לעלויות במחיריהם של מוצרים אלה ואחרים גם בזמן הקרוב. עליות מחירים נרשמו גם בסעיף הריהוט, לראשונה מזה עשור, בין היתר, על רקע הגורמים שצוינו, וכן בתמיכה של העלייה בפעילות בשוק הדיור בעת האחרונה.

על אף העלייה המתונה יחסית במדד אפריל, ניתן לזהות התייקרויות בחלק מסעיפי המדד, שלא נמדדו באופן מלא בזמן משבר הקורונה. כך, בהמשך לחודש מרץ, נרשמה עלייה במחירים של מספר ענפי שירותים, ובהם: הבראה ונופש בארץ ומסיבות ואירועים וארוחות מחוץ לבית (ראה/י תרשים בעמוד הבא). מגמה זו, משקפת עלייה בביקוש לצריכת שירותים מקומיים, עם חזרת המשק לפעילות רחבה, ובפרט שירותים שהושפעו במידה רבה מהגבלות הקורונה. כאשר במקביל, היצע בחלק מענפי השירותים קטן בשנה האחרונה, כתוצאה מההשפעות השליליות של המשבר על הפעילות. התפתחות זו, צפויה להימשך גם בחודשים הקרובים.

סעיף הדיור ירד באפריל כתוצאה מירידה של 0.2% בתת-הסעיף שירותי דיור בבעלות דייריהם (המשקף את מחירי שכר הדירה בחוזים חדשים ומתחדשים), ולפיכך, קצב העלייה השנתי של תת-הסעיף ירד לכ-0.9% בלבד. ירידה זו, אשר הינה בתוך טווח

סעיפי מדד שעברו תיקון חד בחודשים האחרונים
שיעור השינוי ב-12 החודשים האחרונים

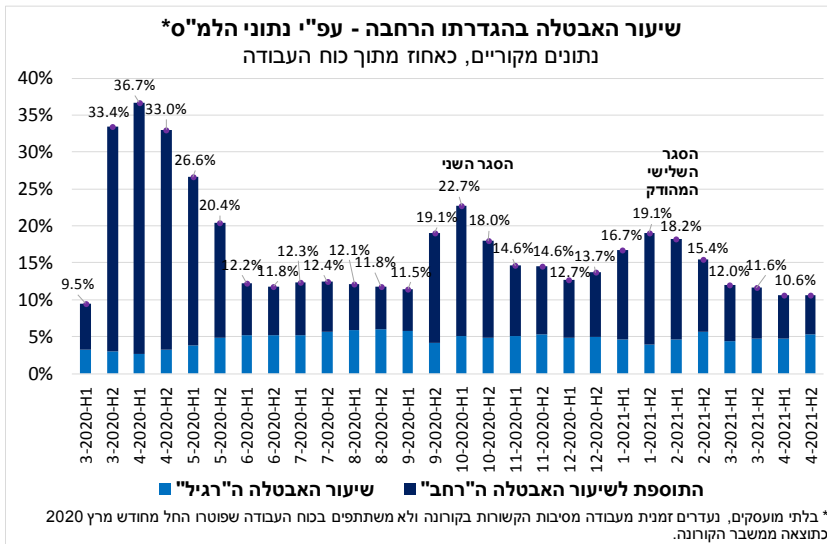
העונתיות של חודשי אפריל, משקפת התאוששות איטית של הביקוש לשכירות בעת הזאת, כשהיקף העובדים בחל"ת עדיין גבוה יחסית, בייחוד בפלח האוכלוסייה אשר הינו פעיל בשוק השכירות. להערכתנו, חזרת המשק לפעילות, לצד התאוששות האינדיקטורים הכלכליים, בשילוב עם עלייה מתמשכת במחירי הדירות (שמחלחלת בהדרגה למחירי השכירות, בפיגור מסוים), צפויים להוביל בהמשך להאצה מחודשת בתת-הסעיף שירותי דיוור בבעלות הדיירים.

מחירי הדירות (עפ"י סקר הדירות החודשי של הלמ"ס אשר איננו נכלל במדד המחירים לצרכן) עלו בפברואר-מרץ 2021 בכ-0.8% בהשוואה לינואר-פברואר 2021, ולפיכך קצב העלייה השנתית של מחירי הדירות עלה לכ-4.5%. להערכתנו, מגמה זו צפויה להימשך גם בחודשים הקרובים, על רקע ביקוש גובר ועולה לרכישת דירות,

שפוגש היצע נמוך יחסית של דירות, ביחס לצרכי המשק.

לסיכום, בשנים עשר החודשים האחרונים (אפריל 2021 לעומת אפריל 2020) עלה מדד המחירים לצרכן בכ-0.8%, לעומת עלייה של כ-0.2% בחודש הקודם. האצה זו בקצב השנתי של עליית המחירים הינה, בין היתר, תוצאה של יציאת מדד אפריל 2020, שהיה נמוך במיוחד, מחלון החישוב, התפתחות אשר צפויה להימשך גם בחודשים הקרובים ולתמוך בעליית האינפלציה. בסיכום שנתי, 2021 צפויה להסתכם באינפלציה של כ-1.5%-2.0%, זאת כתוצאה מעליות מחירים בעלות אופי חד פעמי, לאחר הירידות שהיו בשנה החולפת. דהיינו, בעת הנוכחית לא נראה כי צפויה האצה מתמשכת בקצב עליית המחירים. להערכתנו, במהלך 2022, האינפלציה צפויה להאט, לאור היחלשות עוצמתם של הגורמים שפועלים לעליית האינפלציה בעת הזו, ובכלל זה: התייצבות מחירי האנרגיה והסחורות, התייצבות מחירי החבלה העולמיים, התאוששות ההיצע בענפי השירותים, התחזקות מחודשת של השקל ועוד.

במחצית השנייה של חודש אפריל שיעור האבטלה ה"רחב" נותר ללא שינוי ברמה של 10.6%

ממצאי סקר כוח האדם למחצית השנייה של חודש אפריל פורסמו על-ידי הלמ"ס. הנתונים מלמדים כי במחצית השנייה של חודש אפריל שיעור האבטלה ה"רחב", שכולל בין היתר את הבלתי מועסקים ואת העובדים שבחל"ת, נותר ללא שינוי ברמה של 10.6% (ראה/י תרשים).

מדובר בהיקף של כ-446 אלף מובטלים (בהגדרה הרחבה), מתוכם כ-104 אלף עובדים בחל"ת (נעדרו זמנית כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בקורונה). היקף העובדים שבחל"ת ממשך במגמת הירידה של החודשים האחרונים, והוא עתה הנמוך ביותר מאז פרוץ המשבר.

שיעור האבטלה הקובע לקביעת גובה דמי האבטלה המשולמים לעובדים בחל"ת ירד במתינות ל-7.9%, אך נותר מעל 7.5%, שהוא הסף הקובע לביטול תשלום דמי האבטלה לעובדים שבחל"ת. כלומר, תשלום דמי האבטלה

לעובדים אלה יימשך עד המועד הקובע בחוק (יוני-יולי 2021). בכך, התמריץ של חלק מעובדים אלה לחזור לשוק העבודה נותר נמוך, ולכן תהליך ההתאוששות של שוק העבודה יוסיף להיות איטי, זאת בדגש על ענפי האירוח והאוכל, מלונות ובידור ופנאי. התפתחות זו, משתקפת בנתוני המשרות הפנויות במשק לחודש אפריל, שמספרן עלה לשיא של כ-130 אלף משרות, כאשר שיעור המשרות הפנויות בענפי האירוח והאוכל (מלונות ומסעדות) עלה לרמה גבוהה באופן חריג. במבט קדימה, שיעור האבטלה ה"רחב" צפוי להמשיך ולרדת עם ההאצה בפעילות הכלכלית, וביתר שאת לאחר ביטול תשלום דמי האבטלה לעובדים שבחל"ת. להערכתנו, שנת 2021 תסתכם בשיעור אבטלה "רחב" בשיעור דו-ספרתי נמוך, בממוצע שנתי, כאשר בסוף השנה הוא צפוי לעמוד על שיעור חד ספרתי, אם כי, עדיין גבוה משמעותית מהרמה ערב המשבר (פחות מ-4%).

כתבו: ד"ר גיל מיכאל בפמן ויניב בר

לתגובות, הערות והארות: ניתן לפנות לאיל רז, ראש ענף כלכלה, בנק לאומי
דואר אלקטרוני: eyal.raz@bankleumi.co.il, טלפון: 076-8858039